

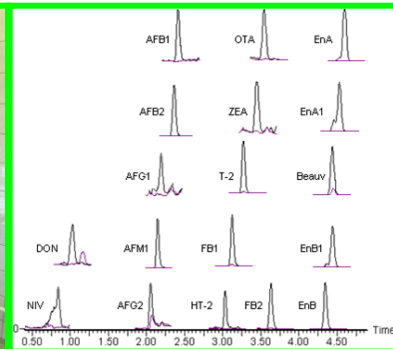

Výsledky monitoringu mykotoxinů v krmivech (ÚKZÚZ)

Markéta Pospíchalová

marketa.pospichalova@ukzuz.cz

Mykotoxiny a zemědělská produkce, 13.3.2013, Brno

Průchod vzorku laboratoří

Akreditace
ČSN EN ISO17025:2005

Příjem

Úprava

Příprava
extraktu,
přečištění

Měření

Zpracování
dat

Výstup -
protokol

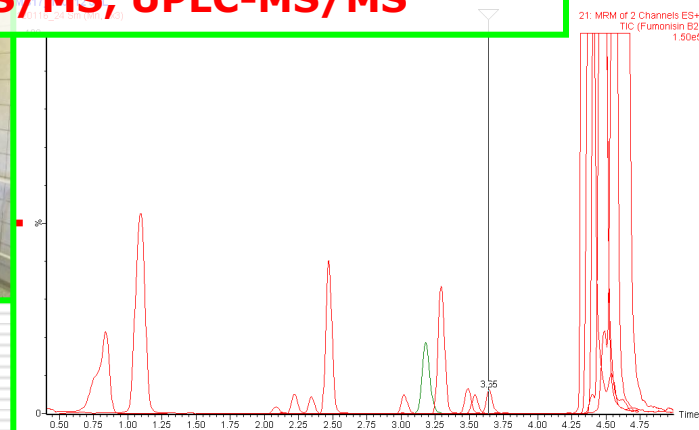
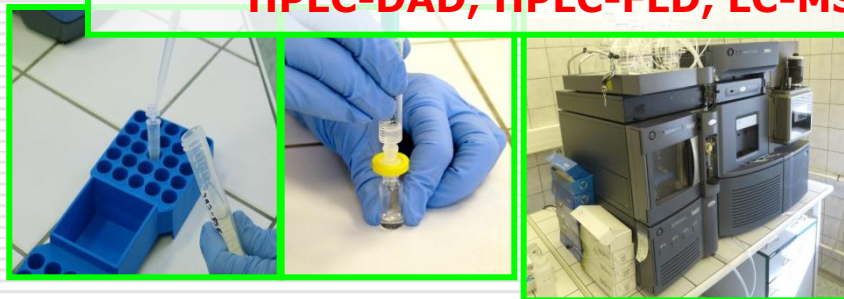
Přečištění pomocí imunoafinitních kolonek

Modifikovaná QuEChERS metoda

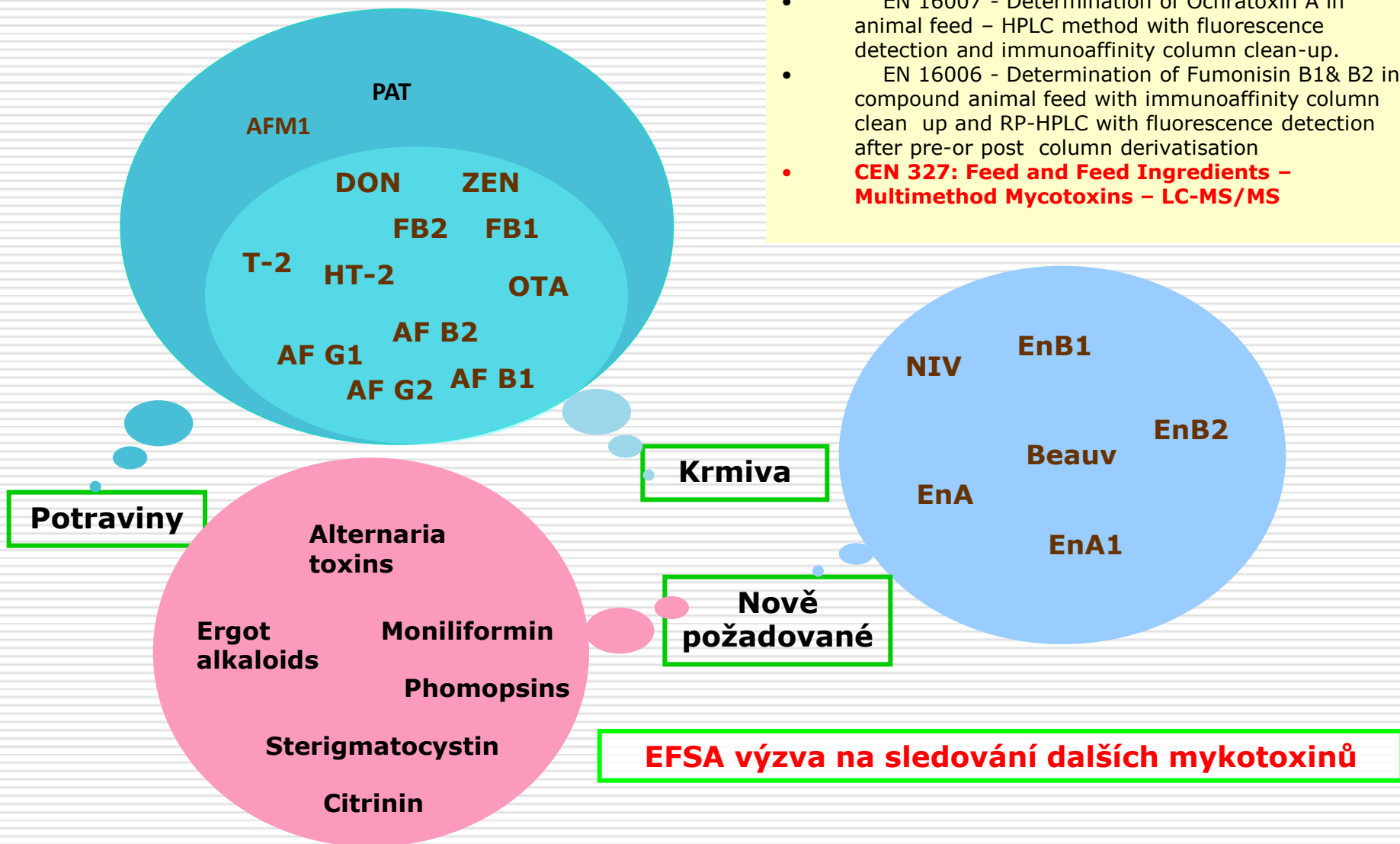

HPLC-DAD; HPLC-FLD; LC-MS/MS; UPLC-MS/MS

Stanovované mykotoxiny

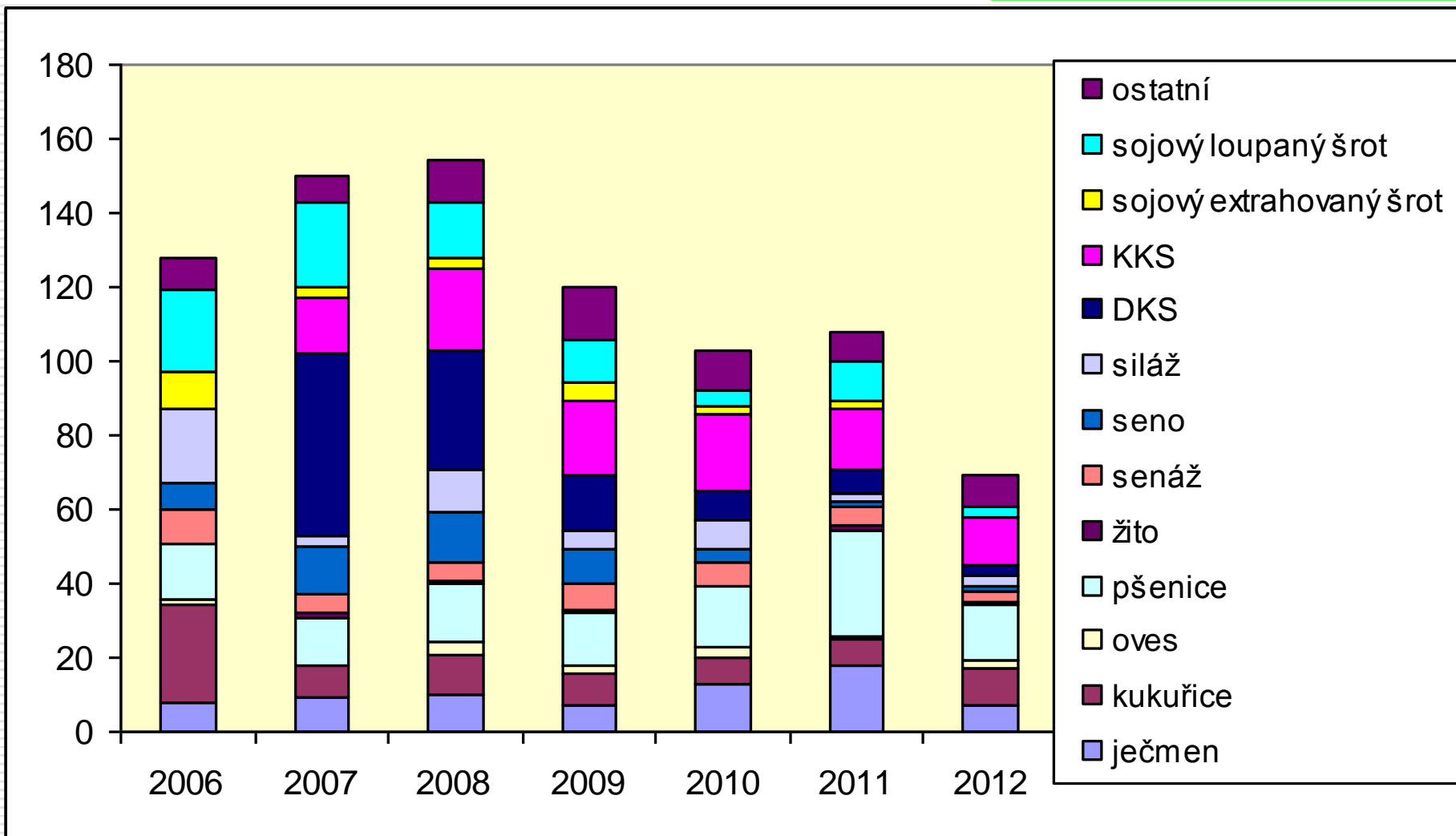

- EN 15791/2010 - Determination of Deoxynivalenol in animal feed – HPLC method with UV detection and immunoaffinity column clean-up.
- EN 15792/2010 - Determination of Zearalenone in animal feed – HPLC method with fluorescence detection and immunoaffinity column clean-up.
- EN 16007 - Determination of Ochratoxin A in animal feed – HPLC method with fluorescence detection and immunoaffinity column clean-up.
- EN 16006 - Determination of Fumonisin B1& B2 in compound animal feed with immunoaffinity column clean up and RP-HPLC with fluorescence detection after pre-or post column derivatisation
- **CEN 327: Feed and Feed Ingredients – Multimethod Mycotoxins – LC-MS/MS**

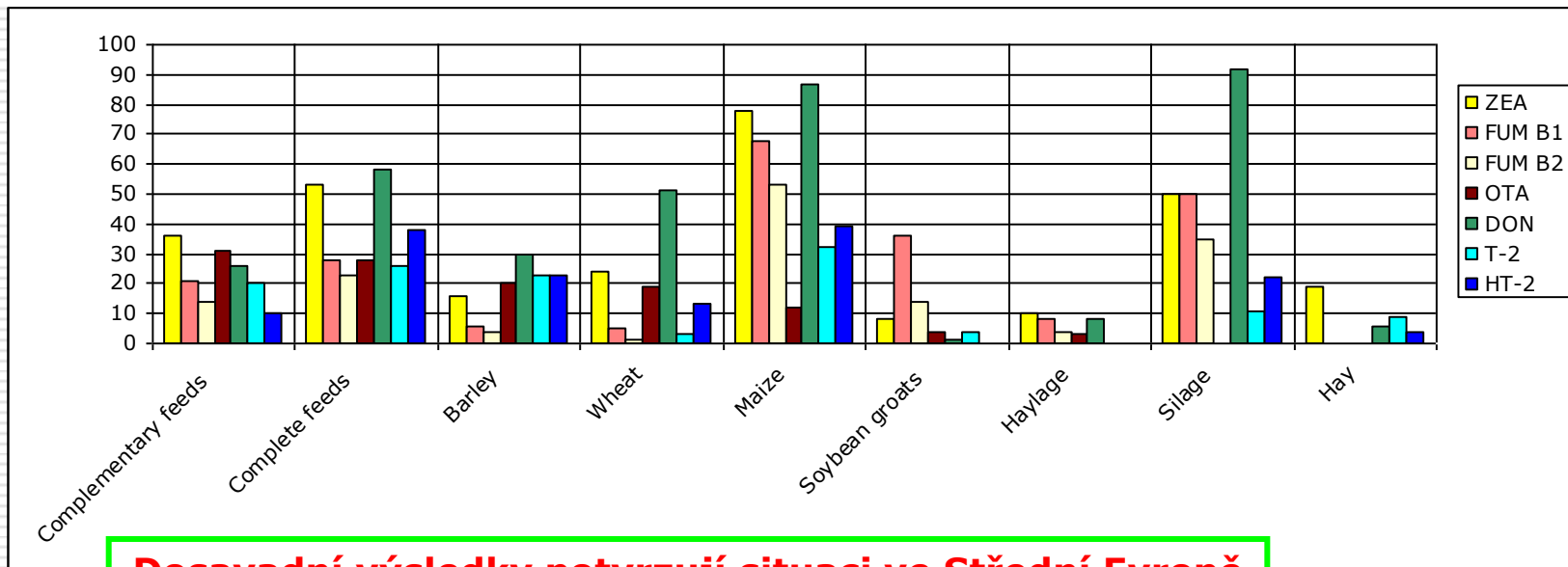
Stanovované materiály

**Obtížnost matrice
především u multimetody
LC-MS/MS**

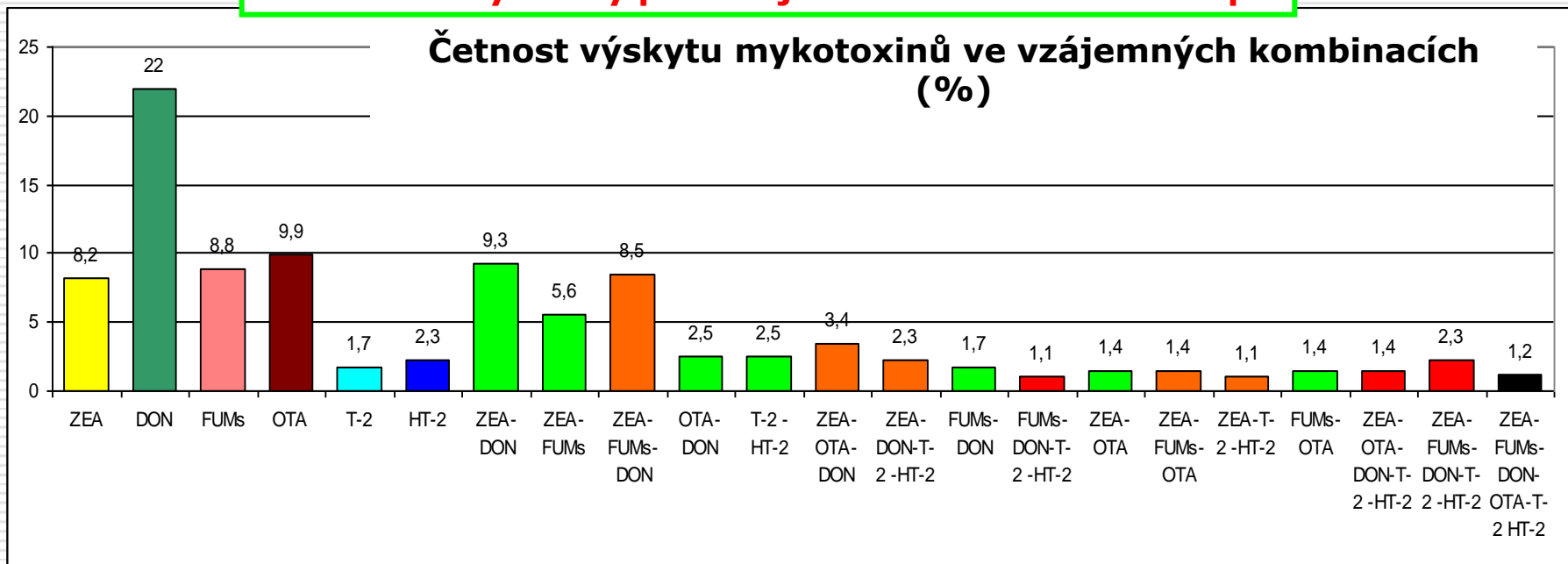
V
Ý
S
L
E
D
K
Y

Zastoupení mykotoxinů ve vybraných komoditách (%)

Dosavadní výsledky potvrzují situaci ve Střední Evropě

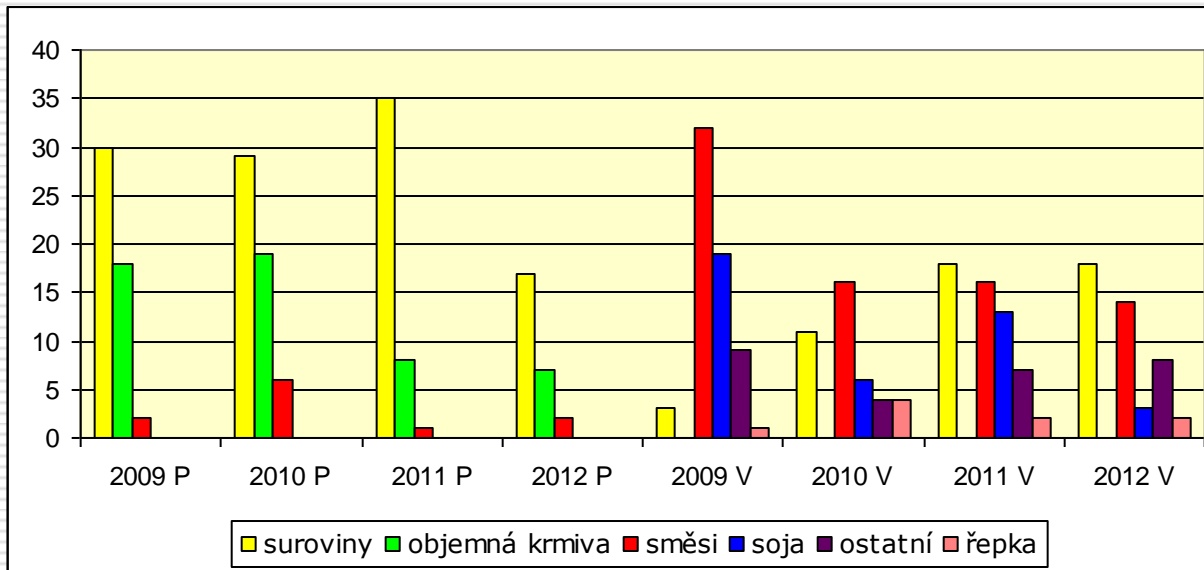
Četnost výskytu mykotoxinů ve vzájemných kombinacích (%)

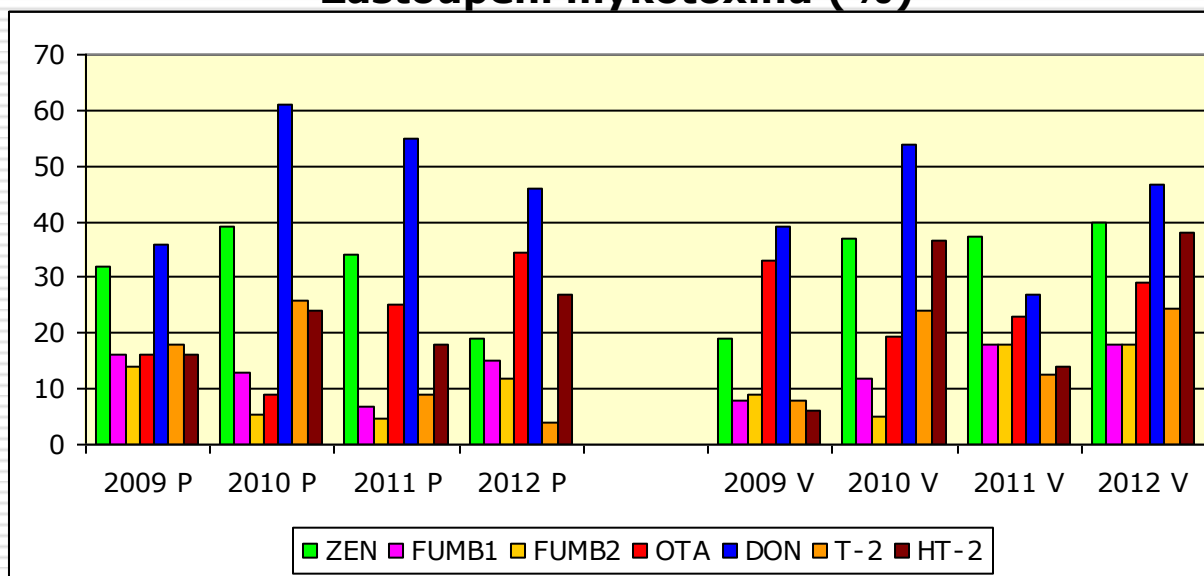
**P
r
v
o
v
ý
r
c
i

O
b
c
i**

Typy kontrolovaných komodit u prvovýrobců a výrobců

Zastoupení mykotoxinů (%)

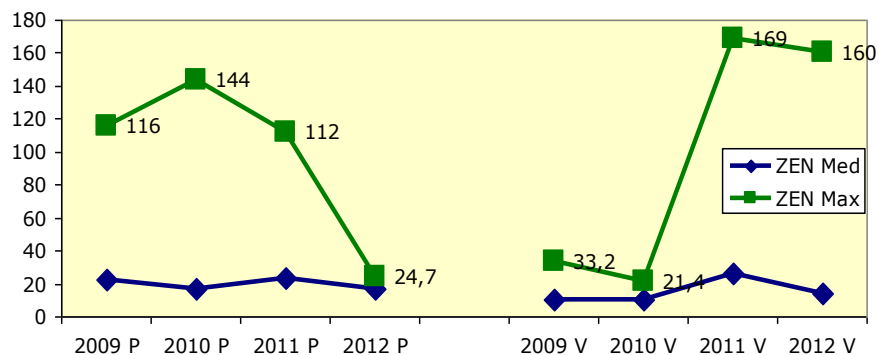
Rozdíly ??

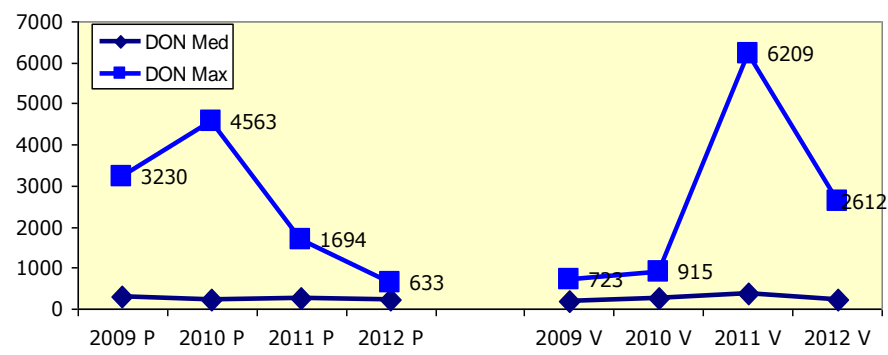

Koncentrační hladiny

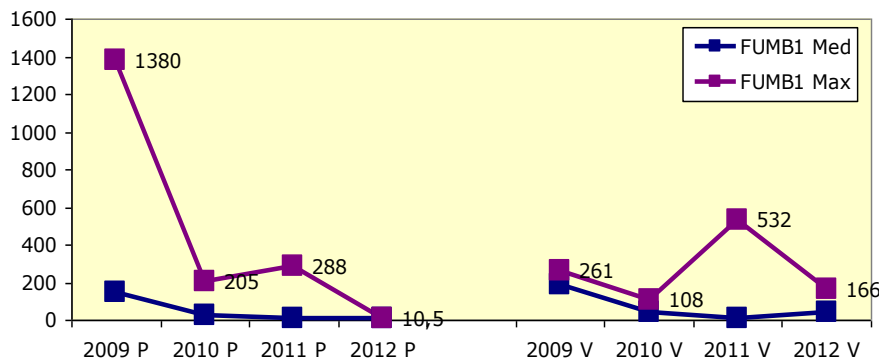
Zearalenon

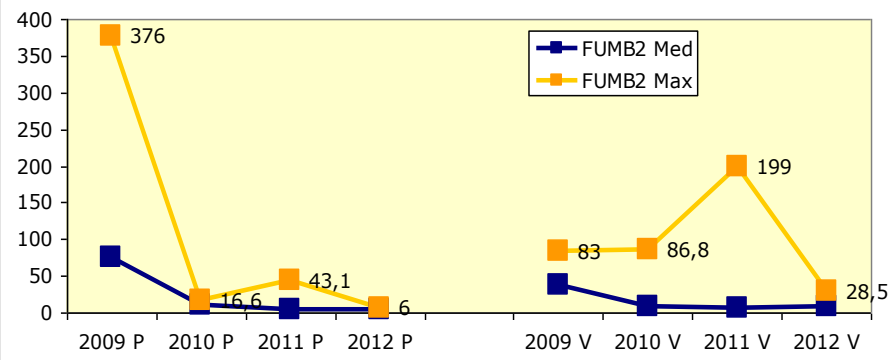
Deoxynivalenol

Fumonisin B1

Fumonisin B2

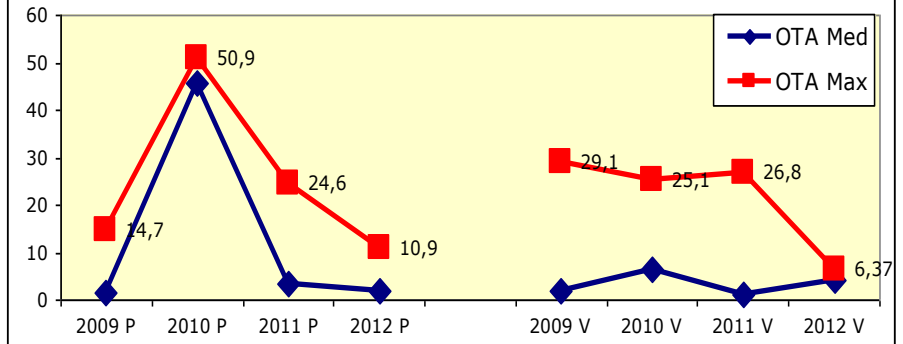

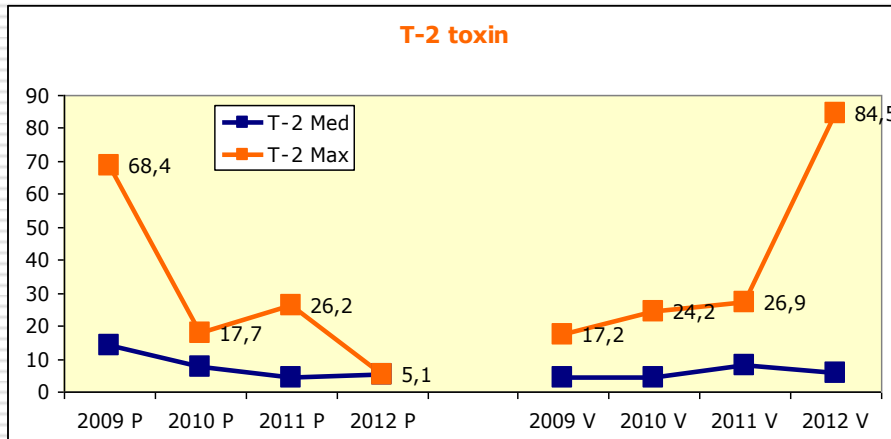
Koncentrační hladiny

Koncentrační hladiny jsou pro jednotlivé mykotoxiny u prvovýrobců i výrobců podobné

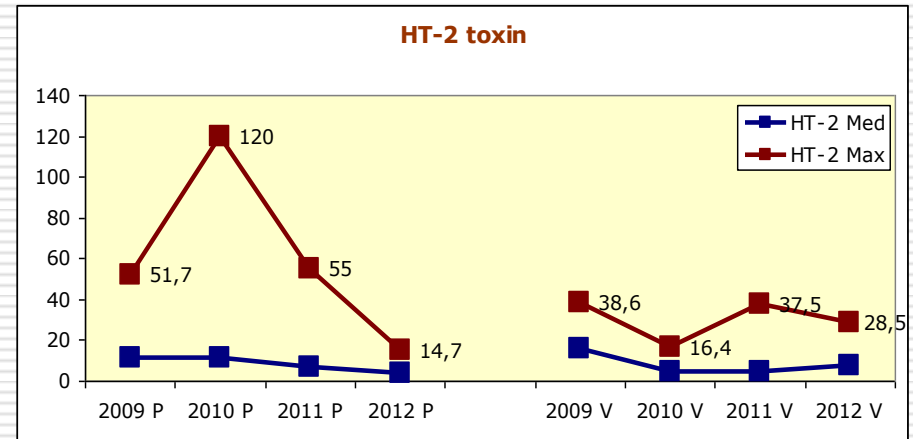
Ochratoxin A

T-2 toxin

HT-2 toxin

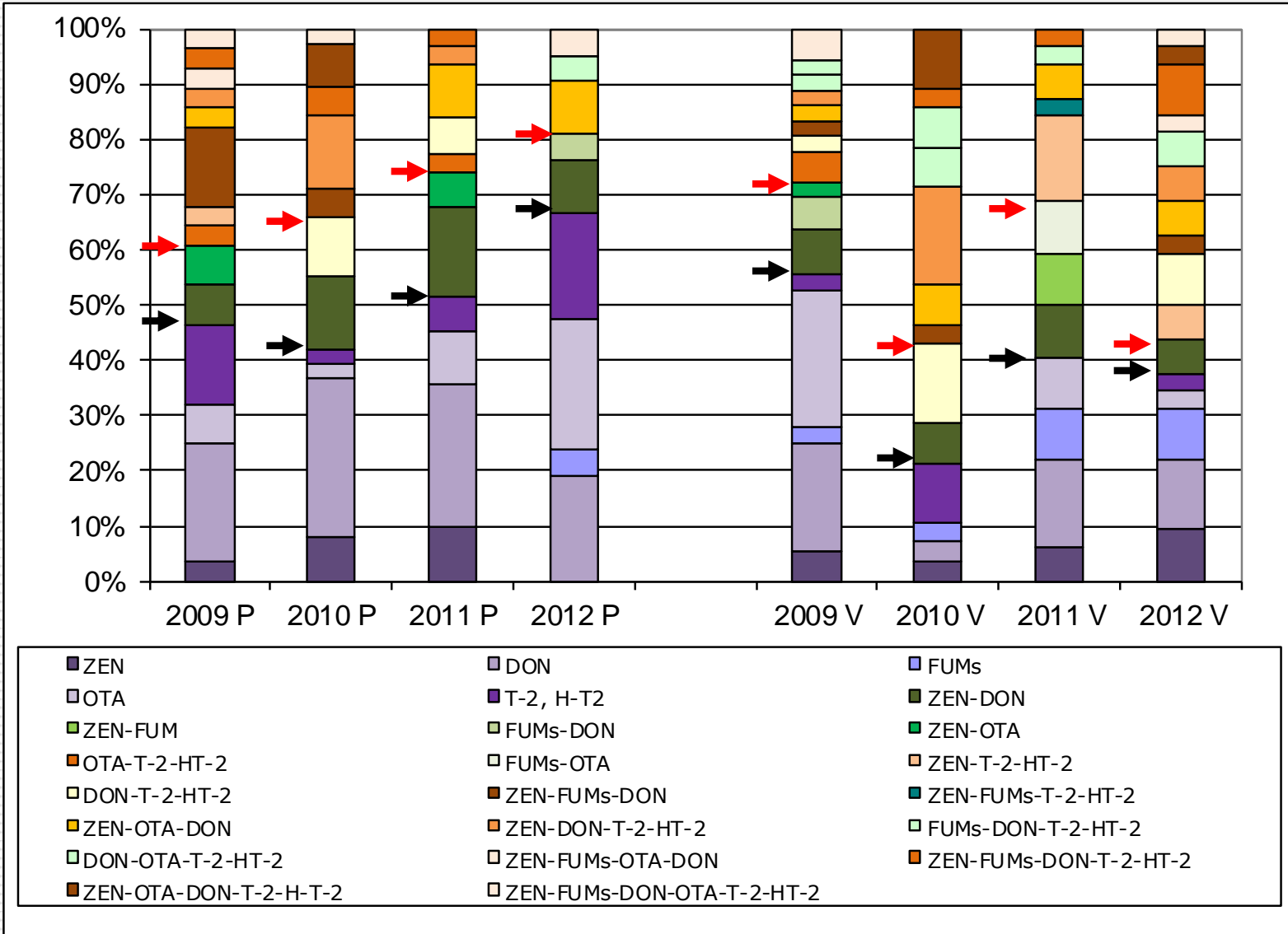

Četnost výskytu mykotoxinů ve vzájemných kombinacích (%)

Rozdílnost v četnosti výskytu několika mykotoxinů najednou

Vliv doby odběru vzorků na výskyt mykotoxinů

leden, únor, březen
duben, květen, červen
červenec, srpen, září
říjen, listopad, prosinec

Potvrzení vlivu doby skladování na výskyt mykotoxinů

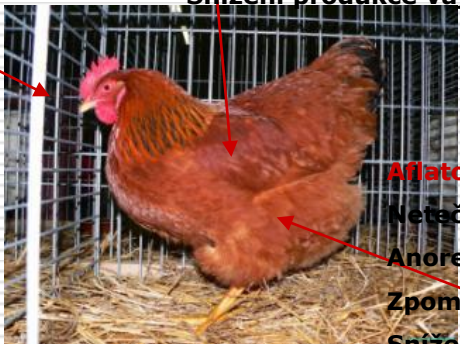
M
A
H
X
O
I
D
M
N
Á
O
L
T
N
Y
Í

	2009 P	2010 P	2011 P	2012 P	2009 V	2010 V	2011 V	2012 V
ZEN	kukuřice	pšenice	kukuřice	KKS - P	DKS Telata	DKS Skot	kukuřice	kukuřice
FUMB1	kukuřice	kukuřice	kukuřice	KKS - P	KKS Kuřata	ječmen	KKS Ptáci	kukuřice
FUMB2	kukuřice	kukuřice	kukuřice	KKS - P	DKS Telata	ječmen	KKS Ptáci	oves
OTA	senáž	KKS - P	tritikale	KKS - P	ječmen	kukuřice	pšenice	KKS Králíci
DON	kukuřice	ječmen	ječmen	KKS - P	KKS Nosnice	tritikale	kukuřice	kukuřice
T-2	seno	oves	oves	ječmen	kakaové slupky	kukuřice	DKS Ptáci	KKS Ptáci
HT-2	kukuřice	oves	oves	ječmen	KKS - P	KKS - P	DKS Ptáci	KKS Ptáci
	2009 P	2010 P	2011 P	2012 P	2009 V	2010 V	2011 V	2012 V
ZEN	kukuřice	siláž	KKS	pšenice	KKS	KKS	kukuřice	KKS
FUMB1	kukuřice	KKS	siláž	siláž	DKS	KKS	sojový šrot	kukuřice
FUMB2	siláž	kukuřice	ječmen	senáž	KKS	KKS	KKS	kukuřice
OTA	ječmen	oves	pšenice	ječmen	KKS	DKS	KKS	pš.otruby
DON	siláž	pšenice	KKS	pšenice	DKS	KKS	pšenice	pš.otruby
T-2	ječmen	pšenice	ječmen	ječmen	DKS	KKS	KKS	KKS
HT-2	ječmen	siláž	seno	ječmen	DKS	pšenice	KKS	KKS

M
E
D
I
Á
N
Y

T-2, HT-2 toxin
Vysoká citlivost

Poškození
zobákové
dutiny
Poškození
nervového
systému
Abnormální
opeření
Prudké snížení
produkce vajec

Ochratoxin A
Průjmy
Snížení hmotnosti
Snížení produkce vajec

Aflatoxiny
Nežádnost
Anorexie
Zpomalený růst
Snížená produkce vajec
Zvýšená mortalita
Zvětšení jater
Poruchy ledvin

Zearalenon

Vysoká citlivost především
u mladých zvířat
Estrogenní účinky
Poruchy reprodukce

Ochratoxin A
Prasečí nefropatie
Snížení plodnosti

Fumonisy
Nekróza jater
Edém plic

Deoxynivalenol
Poruchy zažívání
Úbytek váhy
Průjmy, zvracení
Poruchy reprodukce
Potlačení imunity

Aflatoxiny
Poškození jater
Potlačení imunity
Zpomalený růst
Nechutenství
Hrubá srst

T-2, HT-2 toxin
Poruchy zažívání
Úbytek váhy
Poškození sliznic a pokožky
Průjmy, zvracení
Neplodnost spojená s
poškozením vaječníků a dělohy

Fumonisy
Vysoká citlivost
Leukoencephalomalacie u koní (ELEM)

**Deoxynivalenol, T-2
toxin**
Pokles hmotnosti
Potlačení imunity

Aflatoxiny
Poškození jater

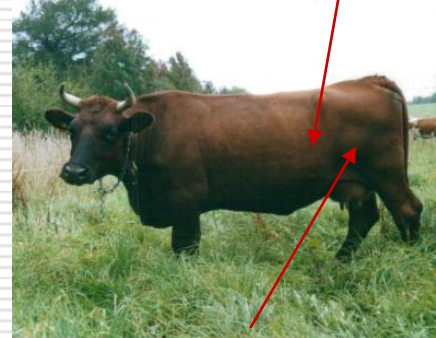
Satratoxiny
Stachybotryotoxikóza

Aflatoxiny

Pokles produkce mléka
Kontaminace mléka AFM1
Potlačení imunity

Zearalenon

Špatná reprodukční
užitkovost

**Ochratoxin A,
Deoxynivalenol,
Fumonisy**
Vyšší tolerance
(neplatí u telat)

T-2
Neplodnost, potraty
Gastroenteritida u skotu
Snížení produkce mléka

**Různé druhy zvířat jsou různě citlivé k
různým mykotoxinům**

Polní mykotoxiny

DON, zearalenon, fumonisiny, T-2, HT-2,

Výjimka

Obiloviny - fuzáriové mykotoxiny i během skladování

Biologické faktory

Inokulum
Substrát
Podmínky prostředí

Vegetace

Počasí: teplota, vlhkost
Napadení škůdci, stres
Předplodina, datum setí
Náchylnost odrůdy
Lokalita, způsob pěstování

Podmínky během sklizně

Doba sklizně
Vlhkost zrna
Poranění palic, zrna

Skladištní mykotoxiny

Ochratoxin A, aflatoxiny

Výjimka

kukuřice – aflatoxiny už za vegetace

Skladování

Teplota
Vlhkost
Odstranění prachu, poškozených zrn
Napadení hmyzem a plísněmi
Bezpečné skladování u obilovin např. 14% při 20 C

Detekování přítomnosti mykotoxinů

Výroba a distribuce potravin, krmiv

Import surovin, potravin a krmiv

Mykotoxiny v životním prostředí

zvířata

spotřebitel

Závěry

- ✓ Mezi nejčastěji se vyskytující mykotoxiny v krmivech patří DON, ZEN, OTA a FUMs.
- ✓ Nejčastěji mykotoxiny kontaminovanými komoditami jsou kukuřice, siláž, KKS a DKS.
- ✓ Mykotoxiny se v krmivech vyskytují v nízkých koncentracích, za sledované období byly směrné hodnoty překročeny zcela ojediněle.
- ✓ Vzorky odebrané v 1. polovině roku (před sklizní) vykazují vyšší kontaminaci mykotoxiny – projevuje se vliv uskladnění.
- ✓ Mykotoxiny se v krmivech a v surovinách pro výrobu krmiv vyskytují často ve svých vzájemných kombinacích, a tím zvyšují toxický účinek na zvířata. Společný výskyt více mykotoxinů najednou je častější u KKS a DKS než u surovin.
- ✓ Různé druhy zvířat jsou různě citlivé k účinkům různých mykotoxinů.
- ✓ V souvislosti s EFSA požadavky je potřeba rozšířit spektrum stanovovaných mykotoxinů.

Poděkování

Ing. Marie Mrkvicová

RNDr. Zuzana Nehybová

Ing. Martina Bolechová

Mgr. Petra Kosubová, Ph.D.

Marie Jakšová

Ing. Iva Strížová

Děkuji Vám za pozornost